Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 160

Propositō exponibil' est ꝓ-
positio hñs obscurum sen-
sum expositione indigētem
ꝓpter aliqđ sincathegreu-
ma explicite positū vl' in aliqua dictō
ne inclusū. vt tm̄ homo est aial. sortes
incipit eē albus infinita est linea. Pro
quo notandū ꝙ ea que faciūt ꝓpositio
nē exponibilem sunt in mltiplici drña
nā quedā sūt signa exclusiua. vt tm̄ so-
lū quedā exceptiua. vt ṗter nisi. quedā
reduplicatiua vt inquātū. ẜm ꝙ: Que-
dā īportāt inceptionem. vt incipit desi
nit: Quedā importāt ṗuationē finis.
vt infinitum: q̄dam īportant excessum
vt compatiui ⁊ suplatiui grad⁹. q̄dam
important distictionē. vt differt ⁊ ali-
ud Quedaꝫ important speciale modū
distributionis. vt tot⁹. vnde ꝑ ista red
dit̄ ꝓpositio obscura. ⁊ indiget exposi
tione. ⁊ ideo dicuntur facere ꝓpositio
nem exponibilem: ⁊ g̃ de eis videnduꝫ
est per ordinem.

Iste est tractatus de exponibilibus ꝓposi-
toibus qui ɔuenienter ordinatur post precedē
tes. q2 in p̄cedētibus determinatū est de ꝓpeta
tibus terminoꝝ incōplexoꝝ que sūt suppō rela
tō āpliatō appellatō restrictō ⁊ distributō. Hic
vero determinat̄ de expōe ꝓpositōis que est pas
sio siue ꝓpetas t̄mini ɔplexi scꝫ ꝓpositōis que
tamē sibi ɔuenit rōe alicui⁹ incōplexi puta ali-
cuius sincathegreumatis in ꝓpōe inclusi. sicut
ergo incōplexū p̄cedit ɔplexum ẜm naturā sic.
passio incōplexi p̄cedit passioneꝫ ɔplexi. Quo
ad ṗmū igitur dicit pe. his. in textu ꝙ ꝓpositio
exponibilis est ꝓpō habēs sensū obscurū expo-
sitōe indigentem. ⁊ hoc ꝓpter aliqđ sincathe-
gorema positū in tali ꝓpositōe explicite vl' im-
plicite vl' in aliq̄ dictōe inclusū. Et s̄bdit ꝙ illa
q̄ faciūt ꝓpōem exponibilē sūt in mltiplici dif
ferētia. eo ꝙ quedā sūt signa exclusiua. vt tm̄ so
lū de quibus etiā dictū est supius. quedā vero
sūt exceptiua sicut p̄ter nisi. quedā reduplicati
ua. vt inq̄ztum ẜm ꝙ. quedā vero importāt in
ceptōem rei vt incipit quedā desitōnem. vt desi
nit. quedā vero ṗuatōem finis vt infinitū. q̄-
dam excessum. vt ɔpatiui ⁊ suplatiui gradus
quedā vero distinctōeꝫ vt differt aliud nō idē

q̄dam vero importāt specialē modū distribu-
tōis. vt totus. vñ illa ꝓpō in qua ponit̄ aliqđ
simile sincathegreuma redditur obscūa ⁊ indi
get expōe. de istis igit̄ ꝑ ordinē dicetur in h̄ tra
ctatu. Circa hūc tractatum sūt dubia.

Primuꝫ dubiuꝫ est

De s̄biecto eius an sit ꝓpō exponibilis. Et
videt̄ ꝙ nō q2 terminus est in quē resoluit̄ ꝓ-
positō. g̃ potius terminus exponibil' deberet po
ni s̄biectum q̄ꝫ ꝓpositō exponibilis. Et ɔfirma
tur q2 expositō est ꝓpetas termini. sꝫ terminus
est quid incōplexū. ergo male dictū est ꝙ hic de
terminat̄ de passione ɔplexoꝝ. Solutio sic.
q2 om̄es ɔditōes s̄biecti sibi ɔueniunt. eo ꝙ est
qđdam intentionale vl' e hñs ptes. s. ꝓpōem ca
thegoricā hypoteticā vl' em pticularem indiffi
nitā singularē. affirmatiuā. ⁊ negatiuā. ⁊ expo-
sitō est eius ꝓpetas ⁊ ṗncipiū diffinitō ꝓpōis
Et potest eius sic formari demonstratio. om-
nis ꝓpositō hñs sensū obscurū. expositōe indi
gentem ꝓpter aliquod sincathegreuma est ex-
ponibilis. sꝫ om̄is ꝓpositō exponibilis ē. hu-
iusmōi g̃ om̄is tal' est exponibilis vl' sibi ɔueit
illa passio expositō. ⁊ capit̄ ibi exponibile vno
mō vt est differentia ɔhens ꝓpositōem ad spe
cialē rōem considerandi. ⁊ in p̄dicato accipitur
vt est ꝓpria passio dicēs aptitudinē ad expo-
sitōem passiuā

Ad obiectū in oppo

situm est dōm ꝙ expō accipit̄ dupl'r. vno⁹. ꝑ q̄
dam manifestatione sensuali a qua sumit̄ syllo
gismus expositorius. ⁊ solet sic diffiniri syllo-
gismus expositorius est manifestatō q̄dā ad sē
sū accipiens aliqua duo vni ⁊ eidē in numero
ɔuenire. ⁊ alterū discōuenire. ex hoc inferēs in
ter se illa conuenire aut discōuenire. ⁊ isto mo-
do nō capitur in ꝓposito. q2 vt sic est vna speci
es argumētatōis. Alio mō accipit̄ vt est mani-
festatō ɔplete ⁊ clare explicās formā obscuram
alicuius ꝓpositōis includētis aliqđ sincathe-
greuma. Et isto modo ɔuenit quādoqꝫ termi
nis. sꝫ etiā est ꝓpositōis. ⁊ illo mō accipit̄ hic. ⁊
nō ꝑ resolutōe ꝓpositionis in terminos. Ad
ɔfirmatōem dicendū est. ꝙ licet expositō que ē
passio ꝓpositionū sit termi vt cause. nō tñ vt s̄b
iecti. sꝫ sic est ꝓpositionis

Secūduꝫ dubiū est

An arguēdo ab exponētibus ad expositum sit

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0656
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG